

Проблеми формування в Україні галузі екомобілебудування - наслідок хибної промислової політики.

(Текст доповіді М. Парафенка на міжнародній науково-практичній конференції „Теорія та практика управління економічним розвитком, Конференція проводилася в Києві 22-24 листопада, 2012 року).

Завдяки „філософії” маркетингу як одного із чинників у створенні цінностей в пострадянському просторі, професором О. Кендюховим дано таке визначення: **«Суспільство споживання як національна трагедія України (1).** Минув рік і в статті **«Люди-тіні»** автор відзначає, що: **„Примарна надія на те, що моя стаття зможе розбудити свідомість заглибленого у світ ілюзій українця, не виправдалася” (2).**

В цій статті відкрито визначена суть всього спектру проблем України, серед яких **„...стрімке послаблення особистості і повне знищення первісного інстинкту свободи – відповідальності за майбутнє”**. З погляду інтересів суспільства, від рівня відповідальності певної **групи** (3), якою є керівництво держави, можливий крах одних держав і піднесення інших.

Із статті **„Україне нужна перестройка” (4)** можна зробити висновок, що в результаті безвідповідальності цієї соціальної **групи** і, як наслідок, недосконалості соціального устрою, виникла проблема в сучасній структурі національного виробництва, **як основи економічного розвитку держави.**

Як показує міжнародний досвід, успішний розвиток країни, можливий в умовах економічної політики, коли потреба внутрішнього ринку забезпечується на 50-80 відсотків за рахунок власного виробництва. .

В Україні ж, в порівнянні з 1990 роком обсяг власного виробництва значно впав, а обсяг імпорту зріс і **«Починаючи з 90-х років економіка України структурно деградувала... Ми повинні акумулювати всі сили для того, щоб потрапити в нову економічну реальність» (5).**

Шлях же до такої нової економічної реальності лежить через створення нових перспективних технологій, як фундаменту для майбутнього розвитку промисловості. Для цього в Україні ще збереглося достатньо напрацювань і **«Наше відставання від Заходу в частині науково-технічного прогресу і технологічної культури матеріального виробництва обумовлено не низьким рівнем знань і творчого потенціалу наших першопрохідців, інженерів, вчених і винахідників, а внаслідок недосконалості, на державному рівні, системи управління розвитком науково-технічного прогресу, яка до цього часу не проявила здібностей до динамічного програмування майбутньої ситуації» (6).**

У фундаментальній статті академіка В. Горбуліна докладно дано аналіз деяким фактам, за яких **„основних завдань державної промислової політики, викладених у „Державній Програмі розвитку промисловості на 2003—2011 роки, яка була прийнята постановою Кабінету міністрів від**

28 липня 2003 року №1174... не виконано і мети цієї Програми не досягнуто” (7).

Промислова політика за визначенням є осмислена стратегія економічного розвитку, як **„комплекс заходів державного впливу на розподіл ресурсів суспільства з метою вдосконалення структури національної економіки, підтримки конкурентоспроможності окремих галузей і підприємств, а також економіки в цілому” (8).** Тому позиція Держави в економічній сфері повинна полягати в стимулюванні промислового зростання, розвитку і підвищення ефективності промислового виробництва, **бо саме це забезпечує стійке економічне зростання в довгостроковій перспективі..**

В одному з рефератів «Политология. Политика как социальное явление» (9) ефективність і результативність політики запропоновано оцінювати за наступним показниками:

- а) чи здатна політика забезпечувати раціональне використання наявного ресурсного, виробничого, трудового та інтелектуального потенціалів;
- б) якою мірою вона активізує працю, безпосередньо виходить на інтереси людини і реально впливає на рівень і якість задоволення потреб людей;
- в) чи забезпечується відповідність цілей і засобів їх реалізації;
- г) яка ціна політики;
- д) ступінь відповідальності політиків за наслідки прийнятих рішень.

Повна невідповідність цим критеріям промислової політики України, як складової загальнодержавної, є гальмом на шляху розвитку держави і **«Подібна «промислова політика» свідчить більше про її відсутність. Для такого висновку є досить підстав і щодо інших галузей техніки и промисловості, як складових частин недосконалої стратегії розвитку країни» (6).**

До цього часу в Україні не розроблено програми стимулювання промислового зростання. Без такої програми неможливе збалансоване і стійке економічне зростання в найближчому майбутньому та досягнення збалансованості внутрішнього ринку. Для зміни ситуації академік

В. Горбулін зробив вірний висновок: **„Україні потрібна нова промислова політика, яка відповідала б державним інтересам” (7).**

Зазначені теоретичні висновки провідних вчених України підтверджені практикою - **фактом державного саботажу** створення в Україні нової перспективної галузі машинобудування – екомобілебудування, про що йдеться в додатках 1...3. Незважаючи на те, що **„Час екомобіля прийшов” (10)**, цей саботаж здійснювався попередньою владою і продовжується нинішньою (18). Це при тому, що напрацювань з цієї тематики ще на 2004 рік в Україні накопичилося стільки, що Президент України Л. Кучма розпорядженням від 09.08.2004 р., № 1-1/1009 давав доручення А. Ключеву і Д. Табачнику **„Вивчити за участю українських виробників та інших потенційних інвесторів можливість впровадження у серійне виробництво електромобілів...” (6).**

На заклик Президента України відгукнулись фахівці і зробили все можливе: **“Свою частку роботи Спілка екомобілебудівників України на чолі з М. Парафенком виконала...” (11)**, але ж справа заблокована на рівні

Уряду: „На Ваші неодноразові звернення з означеного питання до керівництва держави, народних депутатів, органів виконавчої влади Мінпромполітики надало листами від 23.10.09 р., №4/5-259, від 22.10.09 р., №21/5-1-432, від 16.07.10 р, №24/5-3=204, від 19.08.10 р.,24-5-255, від17.11.10 р., №21/5-3-204 обгрунтовані роз’яснення (лист від 17.01.2011 р., №24/5-398). На такі „роз*яснення” попередньої влади відповідь приведена в додатку 2, а звернення до нинішньої влади – в додатку 1.

На це звернення Мінекономрозвитку дало відповідь листом від 03.07.2012 р., № 4602-04/24731-16, в якому визнає, що: **“Запропонований Вами проект Концепції Державної цільової науково-технічної програми „Виробництво малотонажних вантажних та інших перспективних моделей екомобілів” спрямований на розв*язання проблем забезпечення зростаючих потреб внутрішнього ринку в екологічно безпечних та енергоекономічних транспортних засобів шляхом організації в Україні імпортозамісного та експорто-орієнтованого їх виробництва”**. Але ж як і попередній орган застосовує обхідні маневри, аби затягнути вирішення проблеми. Відповідь на цей лист - у додатку 3. Яка буде реакція – поки-що не відомо.

Останнім часом державне керівництво начебто вже зрозуміло хибність існуючої промислової політики: прем'єр-міністр України М. Азаров нещодавно заявив, що в Україні має бути розроблений системний план розвитку вітчизняної економіки на перспективу. (12).

Цю справу слід би взяти під контроль громадськості, бо досвід показав, що державні службовці ігнорують не тільки слухні пропозиції (п. п. 1...9 додатку 1), але і Постанови Уряду і за це ніхто не несе відповідальності.

Як приклад, за пропозицією розробників Положення про Громадські ради, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р., № 996 (13), як експеримент, кандидатура автора була рекомендована до кількох державних установ для участі в установчих зборах Громадських рад. Ні в одній Державній Установі не допустили навіть до участі в установчих зборах, бо ця кандидатура не є «кишеньковою». А в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі мабуть Громадську раду так і не створено.

Тому бажання Прем'єр - Міністра України М. Азарова: **„Я хочу почути, як працюють громадські ради в міністерствах і відомствах. Чи ставлять вони конкретні і актуальні питання профільним міністрам? Одне з засідань Уряду ми цьому присвятимо”** (14) є марним. Рік пройшов, а такого засідання не відбулося, строк же повноважень створених Громадських рад за цією Постановою закінчується.

За таких умов, для розробки та виконання задуманого системного плану розвитку вітчизняної економіки слід забезпечити Державний і громадський контроль за виконанням згаданої Постанови і терміново забезпечити впровадження ідей академіка В. Семиноженка: **«Наукові і громадські**

об*єднання мають стати генератором реформ... Суспільну підтримку отримують лише ті проекти, які створені в трикутнику «експерти-суспільство-влада». Тому сьогодні ні в якому разі не можна втратити

наукові громадські об'єднання, адже їхня діяльність – гарантія діалогу влади і науковців, їх співпраці, єдиного бачення подальшого розвитку країни» (15).

За умов широкопрофільності галузі екомобілебудування (машинобудівні, електротехнічні, хіміко-технологічні, електронні, нано-технологічні напрямки, альтернативна енергетика та інші супутні науково-технічні напрямки), слід би розглянути цей проект, як підставу або основу для формування технопарку, про який мріють Президент України В. Янукович та Прем'єр – Міністр М. Азаров (16). З цього приводу академік В. Горбулін зазначає, що „Серйозним прорахунком у реалізації державної промислової політики є обмаль великих і важливих для розвитку економіки держави пріоритетних проектів” (7).

Для розробки „осмисленої стратегії економічного розвитку” (19) та зміни суті промислової політики, як „чинника післякризового відновлення економіки України” (17), слід створити аналітичну групу з фахівців, в т. ч. і членів Всеукраїнської Спільки економістів, інших представників громадськості і державних установ для проведення незалежного ґрунтового аналізу причин „структурної деградації економіки України”. Саме це запропоновано в п. 1 додатку 1 та в останньому абзаці додатку 3 на прикладі проблем, пов'язаних з екомобілебудуванням.

Ґрунтовний аналіз цих проблем дасть змогу встановити істину і започаткувати нові традиції промислово-економічної політики та поступово накопичувати позитивний досвід розбудови країни. Це не простий шлях, бо головна проблема полягає у формуванні національної свідомості і суспільної підтримки. Досягти цього можливо тільки за умов розробки і реалізації великомасштабних державних програм і проектів: **«Главный инструмент, который в состоянии помочь Украине - это общенациональные проекты. Они достаточно популярны в обществе и способны консолидировать всю нацию, не вызывая разногласий»** (20).

В країнах Заходу політична, економічна культури та технологчна культура промислового виробництва формувались еволюційним шляхом, поступово. Запозичити і скороспішно впровадити такі досягнення в свідомість суспільства України не реально, бо **«Любой путь модернизации будет успешным тогда, когда он выходит из традиций страны и её собственного опыта»** (В. Семиноженко, www.nagolos.com.ua/ru/news/211-).

Література:

1. О. Кендюхов **„Суспільство споживання як національна трагедія України”**, „Дзеркало тижня. Україна”, №1, 14.01.2011р.
2. О. Кендюхов, **„Люди-тіні”** «Дзеркало тижня. Україна» №47, 23.12. 2011р, <http://dt.ua/POLITICS/lyudi-tini-94493.html>
3. **Українська радянська енциклопедія: У 12 т. 2-е вид.**
4. О. Кендюхов, **„Украине нужна перестройка”**. Сайт Всеукраїнської Спільки вчених-економістів, <http://vsve.ho.ua/index.php?type=full&name=ekdum/peres.htm>

5. В. Семиноженко: “Наука визначає майбутні риси держави”, <http://www.semynozhenko.net/documents/2592/>
6. М. Парафенко, Вихідні матеріали для створення державної науково-технічної програми ["Виробництво малотонажних вантажних та інших перспективних моделей екомобілів"](http://e-m.org.ua/), <http://e-m.org.ua/>, стор.26-27.
7. В. Горбулін „Україні потрібна нова промислова політика, яка відповідає інтересам”, «Зеркало недели», 15.01.2010 г.
8. [Экономический словарь](http://abc.informbureau.com/html/idiuoeaiass_iiieoeea.html), http://abc.informbureau.com/html/idiuoeaiass_iiieoeea.html
9. «Политология. Политика как социальное явление» <http://works.tarefer.ru/66/100386/index.html>
10. М. Парафенко, „Час екомобіля прийшов”, Вісник УСПП. №3, 2012 р., http://dt.ua/SOCIETY/gromadski_radi_gora_narodila_mishu-91350.html
11. Лист Президента УСПП А. Кінаха від 19.10.2010 р., № 05-1-917 на адресу Міністра Промислової політики України.
12. [Азаров хоче розробити системний план розвитку економіки ...](http://www.pravda.com.ua) „Економічна Правда”. 21 листопада 2012р.
13. М.Азаров. Засідання Кабміну, 09.11.2011 р. ([Громадські ради: гора народила мишу?](http://gromrady.org.ua/category/biblioteka/publikatsiji/)) <http://gromrady.org.ua/category/biblioteka/publikatsiji/>.
14. [Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики](http://zakon.rada.gov.ua/go/996-2010-%D0%BF). Кабінет Міністрів України; „Положення...”. Постанова від 03.11.2010 № 996 <http://zakon.rada.gov.ua/go/996-2010-%D0%BF>
15. В. Семиноженко: «Наукові громадські об'єднання мають стати генератором реформ» <http://dknii.gov.ua/2010-09-27-06-54-32/105-2012-/668---1---г>
16. Янукович захотел создать в Украине «силиконовую долину». Газета «Сегодня», 24. 01 2011, <http://www.segodnya.ua/news/14215558.html>
17. [Собкевич О. В. Промислова політика як чинник післякризового відновлення економіки України PDF](http://www.twirpx.com/file/945247/), www.twirpx.com/file/945247/
18. М.Парафенко, О.Мельник, Ю.Логвін, «Про електромобілі та промислову політику України» <http://e-m.org.ua/download/org/Spilka/ProEcomobiliTaPromPolitUkraine.pdf>
19. «Анализ промышленной политики государства в различных странах и регионах», [Экономика - реферат](http://www.kazedu.kz/referat/189124)» <http://www.kazedu.kz/referat/189124>
20. О. Слюсаренко, Проект «Украина», журнал «Контракты», № 47, 4.11.2008»)